

Kadernota 2026 – 2029

Gemeente Heumen

Inhoud

Inleiding	3
Financiële positie 2026-2029	4
A. Autonome ontwikkelingen	5
B. Ontwikkelingen per programma	9
Programma 1 Sociale leefomgeving	9
Programma 2 Fysieke leefomgeving	12
Programma 3 Bestuur en Organisatie	14
C. Versterken algemene reserve	17
D. Inzet stelpost loon- en prijsstijgingen	17
Bijlage 1: Financieel-technische uitgangspunten	18
Bijlage 2: Impact Gemeenschappelijke regelingen	20
Bijlage 3: Beleidswensen	21

Inleiding

Met deze kadernota wordt u geïnformeerd over het kader voor het opstellen van de programmabegroting 2026.

De kadernota vormt de basis voor de programmabegroting 2026 en geeft richting aan het financiële beleid van de gemeente. Hierin worden de belangrijkste beleidsmatige en financiële ontwikkelingen geschetst, inclusief autonome ontwikkelingen en de impact op de financiële positie van de gemeente.

De bijstelling van het gemeentefonds (via de meicirculaire 2025) is op het moment van schrijven nog niet gepubliceerd. De verwachting is dat deze eind mei verschijnt. Uw raad wordt via een raadsinformatiebrief geïnformeerd zodra de uitkomsten van de meicirculaire 2025 bekend zijn.

De gemeente Heumen staat, net als alle Nederlandse gemeenten, onder financieel toezicht van de provincie. De gemeente streeft naar repressief toezicht, wat betekent dat de gemeente geen voorafgaande goedkeuring nodig heeft voor financiële besluiten, zolang de begroting en meerjarenraming voldoen aan de gestelde eisen. Dit houdt in dat er voor 2026 een sluitende begroting moet zijn en dat eventuele tekorten in de meerjarenraming uiterlijk in 2029 worden opgelost. De mate van toezicht blijft laag zolang de gemeente haar financiën structureel en reëel in evenwicht houdt. Dit vraagt om een zorgvuldige financiële strategie, waarin zowel korte- als langetermijnontwikkelingen, worden meegenomen.

De gemeentefinanciën zijn momenteel met veel onzekerheden omgeven. Het college stelt daarom dat bij het vormen van de programmabegroting 2026 het uitgangspunt van beleidsarm wordt gehanteerd voor de jaren 2026 en verder. Dat betekent voor deze jaren geen nieuwe beleidsvoornemens. Daar waar er nieuwe beleidsvoornemens wel bestaan, zullen deze in financiële zin de plaats van bestaande beleidsvoornemens moeten komen (nieuw voor oud) of door het verhogen van de inkomsten (via een rijksbijdrage of een bijdrage derden).

De beleidswensen maken geen onderdeel uit van de financiële positie 2026-2029. De reden hiervoor is dat het meerjarig saldo van de Kadernota negatief zou zijn. Wel zijn de beleidswensen opgenomen per programma en het totaal van de beleidswensen wordt onder het overzicht van de financiële positie weergegeven. De verwachting is dat als gevolg van de Voorjaarsnota van het Rijk, die wordt verwerkt in de mei- en septembercirculaire 2025, er voldoende aanvullende middelen voor de gemeente Heumen beschikbaar komen om de beleidswensen onderdeel te laten worden van de programmabegroting 2026. Omdat de financiële gevolgen van de Voorjaarsnota nog niet helemaal duidelijk zijn willen wij hierop nu niet vooruitlopen.

Financiële positie 2026-2029

Het financieel meerjarenperspectief geeft het financieel beeld weer vanaf het moment van vaststelling van de Programmabegroting 2025 tot aan heden. Daarin hebben zich de veranderingen voorgedaan als gevolg van raadsbesluiten in de periode tussen vaststelling van de Programmabegroting 2025 (november 2024) t/m de raad van 10 april 2025.

Omschrijving (bedrag x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo ontwerp Programmabegroting 2025-2028	-848	-910	-170	-170
1 ^e begrotingswijziging: (RB 07-11-2024)	853	978	919	883
Begrotingssaldo 2026-2029 inclusief besluiten begrotingsraad	5	68	749	713
Decembercirculaire 2024 (gemeentefonds)	333	257	265	274
Eerste voortgangsrapportage 2025	-60	-66	-66	-66
Startsaldo kadernota 2026-2029	278	259	948	919
Ontwikkelingen in de kadernota	2026	2027	2028	2029
A1 Autonome ontwikkeling: Indexering loonkosten	PM	PM	PM	PM
A2 Autonome ontwikkeling: Indexering prijsinflatie	PM	PM	PM	PM
A3 Autonome ontwikkeling: Impact gemeenschappelijke regelingen	746	816	860	794
A4 Autonome ontwikkeling: Ontwikkelingen in taakuitvoering	367	362	351	531
C Versterken algemene reserve	100	200	300	300
D Inzet stelpost prijsontwikkeling	-846	-1.016	-1.160	-1.094
Totaal ontwikkelingen kadernota	-684	-678	-679	-860
Eindstand kadernota 2026-2029	-89	-102	597	389

De beleidswensen maken geen onderdeel uit van de gepresenteerde financiële positie 2026-2029. De beleidswensen zijn voor de volledigheid opgenomen in deze Kadernota en kunnen onderdeel worden van de programmabegroting 2026 wanneer er via de mei- en septembercirculaire 2025 van het Rijk voldoende aanvullende middelen beschikbaar worden gesteld.

Beleidsensen in de kadernota*	2026	2027	2028	2029
Bijlage 3: Beleidsensen	317	317	329	329

*maken geen onderdeel uit van de meerjarige financiële positie

A. Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen, zoals loon- en prijsstijgingen, hogere bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen en wettelijke taken hebben directe gevolgen voor de begroting. Deze ontwikkelingen worden in deze kadernota meegenomen.

A1 Indexering loonkosten

Bij het opstellen van de kadernota is rekening gehouden met de verwachte stijging van de loonkosten. Deze indexering is gebaseerd op de meest recente ramingen van het CPB en op cao-afspraken binnen de publieke sector. Voor de jaren 2026 tot en met 2029 wordt in de begroting structureel extra ruimte opgenomen om loonontwikkelingen op te vangen inclusief werkgeverslasten. Deze stijgingen worden rechtstreeks verwerkt in het meerjarig financieel beeld. Deze post is op PM gezet. In het gemeentefonds (meicirculaire 2025) zit een vergoeding voor de loonkosten van de gemeente.

A2 Indexering prijsinflatie

Naast de loonkosten zijn ook de materiële uitgaven onderhevig aan prijsontwikkelingen. In de kadernota is een stelpost opgenomen voor de verwachte prijsinflatie over de komende jaren. Hierbij wordt uitgegaan van het gehanteerde inflatiepercentage in de voorjaarsnota van het Rijk. De prijsontwikkeling raakt vooral contractuele uitgaven (bijvoorbeeld inkoop, onderhoud en energie) en wordt daarom in samenhang gezien met de ontwikkeling van het gemeentelijk prijspeil. Deze post is op PM gezet. In het gemeentefonds (meicirculaire 2025) zit een vergoeding voor prijsinflatie van de gemeente.

A3 Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenten werken samen in gemeenschappelijke regelingen (GR-en) om taken efficiënter uit te voeren. De financiële effecten van de conceptbegrotingen van deze verbonden partijen zijn verwerkt in deze kadernota. Kostenstijgingen bij GR-en worden vaak veroorzaakt door loon- en prijsstijgingen, uitbreiding van wettelijke taken en een groeiende vraag naar voorzieningen. De gemeentelijke begroting wordt hierop bijgesteld. In bijlage 2 is een totaaloverzicht met de bijstellingen van de gemeenschappelijke regelingen weergegeven.

A4 Ontwikkelingen in de taakuitvoering

In deze kadernota is structureel aandacht voor zogeheten autonome ontwikkelingen: opgaven die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen, maatschappelijke ontwikkelingen of bestuurlijke keuzes die niet uit te stellen of te vermijden zijn. Het gaat hierbij om taken waarvan de gemeente de uitvoering niet kan uitstellen zonder gevolgen voor de rechtszekerheid, de continuïteit van publieke dienstverlening of de naleving van wet- en regelgeving.

De autonome ontwikkelingen hebben impact op het begrotingsbeeld, omdat zij veelal gepaard gaan met extra kosten. In deze kadernota zijn deze autonome ontwikkelingen integraal opgenomen in de programma's 1 tot en met 3. Ze vormen een belangrijk uitgangspunt voor het financieel meerjarenbeeld en de op te stellen begroting 2026.

De jaarlijkse lasten van deze autonome ontwikkelingen bedragen oplopend van € 367.000 in 2026 tot € 531.000 in 2029. Deze ontwikkelingen worden hieronder per programma weergegeven.

Autonome ontwikkelingen 2026-2029	2026	2027	2028	2029
Totaal autonome ontwikkelingen programma 1 t/m 3	367	362	351	531

Autonome ontwikkelingen binnen programma 1

Uitvoeren van het IHP

Vanaf 2026 start de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan (IHP), dat richting geeft aan de vernieuwing en renovatie van schoolgebouwen binnen de gemeente Heumen. Het IHP brengt per locatie de technische staat, levensduur en leerlingsprognoses in beeld en geeft daarmee prioriteit aan investeringen in onderwijshuisvesting. Voor één basisschool is in deze periode een investering van € 4,5 miljoen voorzien. De uitvoering is een wettelijke taak op grond van de Wet op het primair onderwijs. Doel is dat leerlingen in Heumen kunnen leren in gezonde, veilige en toekomstbestendige schoolgebouwen. De investeringen worden gefinancierd vanuit het gemeentelijk investeringsbudget; de structurele kapitaallasten worden meegenomen in het meerjarig financieel perspectief.

MJOP Sportcentrum

Het meerjaren onderhoudsplan van het sportcentrum wordt geactualiseerd. De eerste uitkomsten laten zien dat een bedrag van € 130.000 aanvullend nodig is meerjarig. Vooruitlopend op de aanbidding van het meerjaren onderhoudsplan aan de raad nemen wij dit bedrag op in de Kadernota.

Lokale omroep

De gemeente heeft op grond van de Mediawet een wettelijke instandhoudingsplicht voor de lokale publieke omroep. Voor de jaren 2026 en 2027 is daarom structureel een bijdrage van € 11.241 per jaar voorzien. Met deze bekostiging wordt voldaan aan de minimeisen voor lokale publieke media-instellingen, zodat inwoners toegang behouden tot onafhankelijke, lokaal verankerde informatievoorziening. Indien de stelselherziening van de lokale omroepen wordt uitgesteld, kan deze verplichting zich ook na 2027 voortzetten. De lasten worden opgenomen binnen het programma Sociale leefomgeving en maken deel uit van de reguliere structurele uitgaven van de gemeente.

Autonome ontwikkelingen programma 1	2026	2027	2028	2029
-Het uitvoeren van het Integraal Huisvestingsplan (bouw school in 2028)	0	0	0	180
- MJOP Sportcentrum	130	130	130	130
- Lokale Omroep	11	1	0	0
<i>Totaal autonome ontwikkelingen programma 1</i>	<i>141</i>	<i>141</i>	<i>130</i>	<i>310</i>

Autonome ontwikkelingen binnen programma 2

Binnen programma 2 zijn geen autonome ontwikkelingen die van invloed zijn op het begrotingsaldo.

Autonome ontwikkelingen programma 2	2026	2027	2028	2029
Geen autonome ontwikkelingen	-	-	-	-
<i>Totaal autonome ontwikkelingen programma 2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Autonome ontwikkelingen binnen programma 3

Rente externe financieringen

Gemeenten financieren hun investeringen in kapitaalgoederen – zoals scholen, riolering, sportvoorzieningen en duurzaamheid – meestal niet volledig uit eigen middelen, maar deels via externe financiering. Dit betekent dat de gemeente geld leent bij bijvoorbeeld de BNG Bank of andere publieke financiers. De rente die daarover wordt betaald, wordt opgenomen als externe rente in de begroting.

Deze financieringswijze is noodzakelijk omdat investeringen vaak omvangrijk zijn en op één moment moeten worden bekostigd. Door gebruik te maken van externe financiering kunnen investeringen worden gerealiseerd. De komende jaren investeert de gemeente Heumen onder meer in:

- Wegen, rioleringsstelsels, sport en onderwijshuisvesting
- Verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed
- Vervanging van ICT-systemen en software,

Deze projecten vereisen externe financiering. De externe rente vormt daarmee een onvermijdelijk onderdeel van het financieel beeld. De gemeente gaat hierbij prudent om met het aangaan van nieuwe leningen: alleen als het past binnen het treasurybeleid, de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Daarnaast wordt jaarlijks beoordeeld of herfinanciering wenselijk is.

Vooralsnog gaan we uit van een externe financiering van 3 miljoen tegen 2% rente in 2026 en 3 miljoen tegen 2% in 2027. De rentelasten vertalen we in de Kadernota.

Informatiebeleidsplan

In 2026 voeren we noodzakelijke vervangingen en vernieuwingen door in verschillende kritische applicaties. Het gaat om de vervanging van i-Financiën (financiële administratie), de GIS-viewer (geografische informatievoorziening) en de implementatie van de archieffunctie binnen het sociaal domein. Deze vervangingen zijn nodig om de continuïteit van bedrijfsvoering en dienstverlening te waarborgen. De huidige applicaties worden niet langer ondersteund, wat leidt tot beveiligings- en uitvoeringsrisico's. Naast de eenmalige vervangingskosten leidt dit tot structurele beheerkosten vanaf 2026. De meerkosten zijn opgenomen als autonome ontwikkeling, voortvloeiend uit wettelijke taken op het gebied van informatieveiligheid, archiefbeheer en financiële verantwoording (ENSIA, accountantseisen).

Aanschaf en beheer noodaggregaat

Om de continuïteit van gemeentelijke dienstverlening tijdens een langdurige stroomuitval te waarborgen, wordt in 2025 een noodaggregaat aangeschaft. Deze voorziening is van belang binnen het bredere kader van integrale veiligheid en crisisbeheersing. Het aggregaat zorgt ervoor dat kritieke processen in het gemeentehuis operationeel blijven bij elektriciteitsuitval, conform de uitgangspunten van de Wet veiligheidsregio's. De investering bedraagt € 58.000, waarbij vanaf 2026 rekening wordt gehouden met structurele kapitaallasten van € 5.900 per jaar. De jaarlijkse test en inzetbaarheid vormen onderdeel van de reguliere veiligheidsmonitoring. De uitgave is opgenomen als autonome ontwikkeling, met als juridische grondslag het collegebesluit van 9 april 2025.

Uitbreiding ondersteuning op bedrijfsvoeringstaken

De gemeentelijke organisatie is de afgelopen jaren gegroeid, zowel in omvang als in complexiteit van taken. Deze ontwikkeling is onder andere zichtbaar in de uitbreiding van formatie binnen de griffie en de domeinen Ruimte en Sociaal. Om de organisatie goed te blijven ondersteunen, wordt structureel capaciteit toegevoegd aan de bedrijfsvoering. Het gaat om extra inzet op de domeinen Financiën, Personeel & Organisatie, Salarisadministratie, Communicatie, Informatiebeheer, Inkoop & Administratie en Juridische zaken. Deze uitbreiding van in totaal 0,75 fte (24 uur per week) is minimaal nodig om de continuïteit van interne processen te waarborgen, zoals tijdige

personeelsmutaties, correcte salarisverwerking, ondersteuning bij juridische vraagstukken en het verwerken van beleidsinformatie. Zonder deze versterking komt de interne dienstverlening onder druk te staan, wat leidt tot risico's op gebied van compliance en tijdige beleidsuitvoering. De kosten bedragen structureel circa € 60.000 per jaar.

Autonome ontwikkelingen programma 3	2026	2027	2028	2029
Rente externe financieringen	60	120	120	120
Informatiebeleidsplan: Vervanging software (i-Financiën)	30			
Informatiebeleidsplan: Vervanging software (i-Financiën) (structurele beheerskosten)	15	15	15	15
Informatiebeleidsplan: Vervanging software (GIS-viewer)	20			
Informatiebeleidsplan: Vervanging software (GIS-viewer) (structurele beheerskosten)	10	10	10	10
Informatiebeleidsplan: Implementatie i-Archief voor sociaal domein	15			
Informatiebeleidsplan: Implementatie i-Archief voor sociaal domein (structurele beheerskosten)	9	9	9	9
Aanschaf en beheer noodaggregaat (investering)	6	6	6	6
Uitbreiding ondersteuning op bedrijfsvoeringstaken	61	61	61	61
<i>Totaal autonome ontwikkelingen programma 3</i>	<i>226</i>	<i>221</i>	<i>221</i>	<i>221</i>

B. Ontwikkelingen per programma

Programma 1 Sociale leefomgeving

Algemene ontwikkelingen

De Brede SPUK-regeling voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis

De huidige Brede SPUK-regeling is opgezet als het financiële instrument om gemeenten in een goede uitgangspositie te brengen om de afspraken die landelijk zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) uit te kunnen voeren. Binnen de Brede SPUK-regeling is gekozen voor een systeem van drie inhoudelijke hoofdthema's:

- 1: sport, bewegen en cultuur,
- 2: gezondheid en sociale basis,
- 3: ondersteunende onderdelen).

De hoofdthema's bestaan vervolgens uit 15 onderdelen. De middelen voor deze regeling zijn ter beschikking gesteld voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2026. De financiële middelen in het jaar 2026 zijn op diverse onderdelen geheel stopgezet, dan wel afgeraamd.

Voor het jaar 2026 lijken de financiële gevolgen voor onze gemeente beperkt te zijn. Op dit moment is het echter voor 2027 en verder uiterst onzeker hoe de financiën op de diverse onderdelen eruit gaan zien. Momenteel vinden hierover gesprekken plaats tussen het Rijk en de VNG. Als blijkt dat na 2026 de financiële middelen vanuit het Rijk ontoereikend zijn, dan zullen we als gemeente de keuze moeten maken om hierin zelf meer financieel bij te dragen, dan wel te stoppen met bepaalde onderdelen van de Brede SPUK-regeling. Indien daadwerkelijk deze keuze moet worden gemaakt, leggen wij die aan uw raad voor in de volgende kadernota.

Doorontwikkeling transformatie sociaal domein

Toekomstbestendige zorg

We zetten de transformatie in het sociaal domein voort en gaan voor een inclusieve samenleving waarbij de verbinding tussen inwoners in de dorpen en wijken en het versterken van eigen kracht en samenredzaamheid voor ons belangrijk zijn. We zijn 'nabij' en 'iedereen doet mee'. Maatschappelijke participatie en eigen verantwoordelijkheid staan centraal. De meeste inwoners in onze gemeente redden zich prima samen met hun directe omgeving. Als gemeente willen we mensen ondersteunen waarbij de zelfredzaamheid minder vanzelfsprekend is. Om onze gemeenschap gezond en vitaal te houden, zetten we in op kwaliteit van leven. We geven daarom voorrang aan preventie en het versterken van de sociale basis. Daar waar inzet van zorg nodig is, borgen we een effectieve inzet van de benodigde middelen. Daarbij omarmen we ook de benadering van 'positieve gezondheid' die zich niet richt op de ziekte of het probleem maar op eigen regie en veerkracht van mensen. Dit draagt bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan en zo veel mogelijk eigen regie te voeren. We hanteren daarbij de speerpunten uit de vastgestelde kadernota voor de doorontwikkeling van de transformatie van het sociaal domein: inwoners hebben zorg voor elkaar, inwoners voelen zich vitaal en iedereen telt en doet mee, ondersteuning is passend en nabij, inwoners hebben mogelijkheden om zichzelf te ontwikkelen, inwoners zijn tevreden met hun leefomgevingen voorzieningen en ondersteuning zijn betaalbaar, toegankelijk en kwalitatief goed.

Eén organisatie voor welzijnswerk

We hebben een groot vertrouwen in de kennis, het organiserend vermogen en de veerkracht van onze inwoners. We willen verbinding tussen alle inwoners stimuleren, enthousiasmeren en mogelijk te maken. We streven naar een inclusieve samenleving waar iedereen aan mee kan doen (zoals verwoord in de Strategische visie: 'Natuurlijk met iedereen'). De beweging naar een sterke sociale basis vraagt om facilitering door één sterke en herkenbare organisatie voor welzijnswerk. Zodat vanuit één algehele visie een samenhangend welzijnsaanbod ontstaat voor alle inwoners, van jong tot oud. Hiervoor zijn we de samenwerking aangegaan met Synthese. Diverse bestaande welzijnsfuncties zijn al overgegaan naar Synthese. In 2025 zal hieraan opbouwwerk worden toegevoegd. Sociaal Team Heumen Verder vraagt de beweging naar een sterke sociale basis om meer integrale samenwerking tussen zorg- en welzijnsprofessionals. We werken met alle professionals vanuit één integraal Sociaal Team Heumen, in de vorm van een netwerkorganisatie. Het Sociaal Team Heumen met alle professionals in het welzijns- en zorgveld van Heumen kan inwoners op allerlei manieren faciliteren, ondersteunen, de weg wijzen, een keukentafelgesprek inzetten voor vraagverheldering en een ondersteuningsplan opstellen. Uitgangspunt daarbij is om signalen vroegtijdig te signaleren en ondersteuning nabij, toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief goed te organiseren.

Sociale kaart

We willen het gebruik van algemene voorzieningen voor en door inwoners stimuleren. Daarvoor is het belangrijk dat het aanbod makkelijk vindbaar en toegankelijk is. Hiervoor is binnen de website Doen in Heumen een nieuwe sociale kaart ontwikkeld. Deze gaan we breed bekend maken bij inwoners, maar ook bij vrijwilligers en professionals.

Participatiewet in balans

De inwerkingtreding van de *Participatiewet in balans* staat gepland op **1 januari 2026**. De aanleiding voor de wijziging van de Participatiewet naar de *Participatiewet in balans* komt voort uit toenemende kritiek op de huidige wet. Die kritiek draait vooral om het gebrek aan menselijkheid, vertrouwen en maatwerk binnen het systeem. Hier zijn de belangrijkste aanleidingen samengevat:

1. **Gebrek aan vertrouwen:** De huidige wet is sterk gericht op controle, met een nadruk op plichten, boetes en handhaving, wat heeft geleid tot wantrouwen tussen gemeenten en bijstandsgerechtigden.
2. **Onrechtvaardige sancties:** Kleine fouten of het ontvangen van giften leidden regelmatig tot zware sancties of terugvorderingen, wat als disproportioneel en onrechtvaardig werd ervaren.
3. **Te weinig ruimte voor maatwerk:** Gemeenten voelden zich vaak beperkt in hun mogelijkheden om rekening te houden met persoonlijke situaties, bijvoorbeeld bij armoede, mantelzorg of psychische problemen.
4. **Negatieve gevolgen van de kostendelersnorm:** Mensen durfden niet meer samen te wonen of hun kinderen thuis te houden, uit angst voor een lagere uitkering.
5. **Maatschappelijke druk en incidenten:** Publieke verontwaardiging over schrijnende situaties (zoals terugvorderingen van kleine giften of voedselpakketten) leidde tot politieke druk om de wet te versoepelen.
6. **Evaluaties en rapporten:** Onderzoeken, onder andere van de Inspectie SZW en het SCP, toonden aan dat de wet in de praktijk te hard en te weinig effectief is, vooral voor mensen met complexe problemen.
7. **Wens om werken te stimuleren:** De wet moest beter aansluiten bij de realiteit van mensen die (deeltijd) willen werken, zonder dat ze er financieel op achteruit gaan.
8. **Focus op menswaardigheid:** De politiek wil terug naar een wet die niet alleen op activering stuurde, maar ook recht doet aan menselijke waardigheid en bestaanszekerheid.

De voorgestelde wijzigingen moeten zorgen voor een betere balans tussen rechten en plichten, meer vertrouwen in burgers en ruimte voor gemeenten om écht maatwerk te leveren.

Aanbestedingen Wmo

Er lopen diverse aanbestedingen samen met de regiogemeenten. Dit zijn reguliere Wmo-ondersteuningsproducten. Het gaat om de:

- aanbesteding Wmo Huishoudelijke hulp. Huidig contract loopt af per 1 juni 2025
- aanbesteding Wmo Dagbesteding. Huidig contract loopt af per 1 januari 2026
- aanbesteding Wmo Hulpmiddelen. Huidig contract loopt af per 1 juni 2026
- aanbesteding Wmo Trapliften. Huidig contract loopt af per 1 november 2026
- aanbesteding Wmo Logeeropvang/Kortdurende Verblijf. De voorbereidingen zijn gestart. Dit is een nieuw product. Vooral ter ontlasting van de mantelzorger. De verwachting is per 1 januari 2026.

Versterking Cliëntondersteuning

Het project Versterking Cliëntondersteuning ad € 50.000 (2025-2026). Hiervoor hebben we subsidie bij het Rijk aangevraagd en toegekend gekregen.

Onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO) wordt in Heumen aangeboden door medewerkers van MEE Plus. Het is echter op dit moment onvoldoende duidelijk of (1) inwoners op de hoogte zijn van deze mogelijkheid en (2) het Sociaal Team en partnerorganisaties deze mogelijkheid in beeld hebben en zo ja, voor welke vragen ze inwoners hiernaartoe kunnen sturen. Er heerst dus nog veel onduidelijkheid over de rol en inzet van OCO. Daarnaast is de welzijnsorganisatie Synthese pas sinds kort actief in gemeente Heumen. En dit team wordt nu verder gevormd binnen de gemeente Heumen. Binnen Synthese zijn (vrijwilligere)ouderenadviseurs en maatschappelijk werkers actief, die mogelijk ook een rol (kunnen) hebben in de cliëntondersteuning binnen Heumen. De gemeente Heumen wil graag deze ondersteuning lokaal versterken door hier actief een projectleider, via MEE Plus, op in te zetten.

MEE-Reizen

Mogelijk willen we nog gaan investeren in het leren van meer zelfstandig kunnen reizen, via het project MEE-reizen (maatjesproject). In andere gemeenten rondom Heumen voert MEE dit uit, vanuit middelen van leerlingenvervoer. Dan gaat het dus om leerlingen die door zelf te leren reizen geen of minder gebruik hoeven te maken van het leerlingenvervoer.

Soms begeleidt MEE ook inwoners die niet perse te maken hebben met leerlingenvervoer, maar van wie de consulenten WMO/jeugd inschatten dat het een zinvol traject is. Oriënterende gesprekken met MEE vinden binnenkort plaats.

Schuldhelpverlening

Implementatie elementen basisdienstverlening (bestuurlijke afspraken SZW, VNG, Divosa en NVVK) in dienstverlening SHV en in werkproces zoals intake & triage (met een meetinstrument) en bieden van langdurige (financiële) begeleiding vanaf 1e start t/m nazorg en periode na afsluiting dossier/traject. In een handreiking van VNG en NVVK van november 2024 wordt beschreven hoe aan deze (financiële) begeleiding invulling en vorm moet worden gegeven op basis van een apart begeleidingsplan.

Programma 2 Fysieke leefomgeving

Algemene ontwikkelingen

Areaaluitbreidingen openbare ruimte

De groei van de gemeente door woningbouw leidt tot een toename van het areaal openbare ruimte. Nieuwe woningen brengen extra infrastructuur met zich mee, zoals wegen, trottoirs, groenvoorzieningen, verlichting en speelplekken. Het beheer en onderhoud van deze uitbreidingen vereisen aanvullende financiële middelen om het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau, zoals opgenomen in het beheerplan openbare ruimte, te handhaven.

Hoewel de uitbreiding van de woningvoorraad leidt tot hogere inkomsten uit de onroerendezaakbelasting (OZB), is het belangrijk dat een deel van deze extra middelen specifiek wordt gereserveerd voor het toekomstige beheer van de openbare ruimte. Dit voorkomt dat de kwaliteit van de bestaande en nieuwe openbare ruimte onder druk komt te staan door onvoldoende onderhoudsbudget. Het is daarom raadzaam om bij toekomstige begrotingen en meerjarenramingen expliciet rekening te houden met de financiële impact van areaaluitbreidingen. Dit kan bijvoorbeeld door het instellen van stelpost die meegroeit met het areaal. Op deze manier wordt geborgd dat de openbare ruimte duurzaam en op het gewenste kwaliteitsniveau wordt beheerd, in lijn met de ambities van de gemeente.

Op weg naar de Programmabegroting 2026-2029 worden de uitbreidingen van het areaal vertaald.

Duurzaamheid

De energietransitie is een grote opgave voor de komende jaren, zowel op het gebied van verduurzaming, grootschalige opwek van elektriciteit als de warmtetransitie. We gaan werken aan een Programma duurzaamheid, waarin we benoemen wat we de komende jaren gaan doen om onze doelstellingen voor een Duurzaam Heumen, zoals verwoord in de Omgevingsvisie van onze gemeente, te realiseren. Het (verplicht) Warmteprogramma, dat gaat over de aanpak van het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving, maakt hiervan onderdeel uit.

Het Rijk stelt diverse middelen ter beschikking voor de duurzaamheidsopgaven van gemeenten. Ons beleid is dat wij de duurzaamheidsopgaven binnen het door het Rijk beschikbaar gestelde budget uitvoeren. De beschikbare middelen zijn om die reden gealloceerd en hiervoor beschikbaar.

Vitaal Centrum Malden

In 2023 zijn de ruimtelijke en financiële kaders (investeringskosten voor de openbare ruimte ten bedrage van € 5.552.000) bepaald voor de toekomstige inrichting van de openbare ruimte in het centrum van Malden en de start van de realisatie in 2025. Het betreffende investeringsbedrag is opgenomen in de meerjarenbegroting.

Voorjaar 2025 is gestart met de realisatie van de 1^e fase van de herinrichting van locaties Kloosterhof, Noordplein, Schoolstraat en kruising Groesbeekseweg/Schoolstraat/De Horst. Daarnaast wordt een Definitief ontwerp voor de bovengrondse locaties Kerkplein, Promenade en Zuidplein opgesteld. De realisatie van laatstgenoemde herinrichtingen is in tempo afhankelijk van de woningbouwprojecten op deze locaties.

Ten aanzien van de woningbouwontwikkelingen zijn 5 woningbouwprojecten (Steenhuys, Raedstaete, De Muse, Antonius Abt kerk en Noordrand Kerkplein) opgenomen in het Programma Vitaal Centrum Malden met in totaal de toevoeging van 121 woningen (Steenhuys 28, Raedstate 38, De Muse 10, Kerk 30, en Kerkplein Noord 15), waarvan 62% betaalbaar en 44% in de sociale huur. Het project Steenhuys is inmiddels gerealiseerd. Voor de andere woningbouwprojecten worden de benodigde ruimtelijke procedures doorlopen. Realisatie van de woningen is voorzien in 2026 en 2027.

Omgevingswet

In 2026 zullen we de 'Omgevingsvisie gemeente Heumen 2023' actualiseren. Daarnaast werken we aan de vertaling van de Omgevingsvisie naar omgevingsprogramma's. Een andere (majeure) opgave betreft het gefaseerd opstellen van het nieuwe omgevingsplan.

Wonen/bouwen

Het kader voor het beleid op het gebied van het wonen in het algemeen en de woningbouw in het bijzonder wordt gevormd door de beleidsnotitie Woonbeleid gemeente Heumen 2024 – 2030, waarmee de raad op 21 september 2023 heeft ingestemd.

In de Woondeal 2.0 is voor de gemeente Heumen een taakstelling opgenomen voor de realisering van 850 woningen in de periode 2022 t/m 2030. De totale plancapaciteit is circa 1.200 woningen. Dit betreft voor het overgrote deel capaciteit die nog niet hard is gemaakt in de vorm van een vastgesteld omgevingsplan.

In de tabel hieronder zijn de grotere in voorbereiding zijnde en in uitvoering zijnde woningbouwplannen weergegeven, met status en indicatieve aantallen.

Kern	Locatie	Status	Aantal	Start bouw	Oplevering
Malden	Kanaalzone	Zacht	639	2027	2028 e.v.
	Veldsingel (Vuurvogel I)*	Zacht	Ntb	Nnb	Nnb
	De Schoren	Zacht	32	2026	2027
	Kerkplein Noord	Zacht	15	2026	2027
	De Muse	Hard	10	2026	2027
	Heilige Antonius Abt kerk	Zacht	30	2026	2027
	Raedstaete	Zacht	38	2027	2028
Overasselt	Zilverbergweg/ Kruisbergsestraat	Zacht	117	2026	2027 e.v.
	Hoogstraat (vm bakkerij Derks)	Hard	32	2024	2025
Heumen	Heumen-West	Zacht	100	2027	2028 e.v.
Nederasselt	Nnb	Zacht	Ntb		
Totaal			1013		

Voor zover het gaat om een door de gemeente geïnitieerd en te exploiteren woningbouwplan is uitgangspunt dat elk plan minimaal kostendekkend wordt geëxploiteerd. Dit uitgangspunt geldt niet voor de Kanaalzone waarbij de raad al heeft besloten een tekort te accepteren. Bij woningbouwplannen die door een particuliere ontwikkelaar worden gerealiseerd worden de door de gemeente te maken kosten verhaald door middel van een anterieure overeenkomst of door het opnemen van kostenverhaalregels in het omgevingsplan.

Zilverbergweg/Kruisbergsestraat

In april is besloten de grondexploitatie van het woningbouwplan Zilverbergweg/Kruisbergsestraat te openen en de exploitatieopzet vast te stellen. Het woningbouwprogramma voor deze locatie bestaat uit indicatief 117 woningen, bestaande uit dure koop, middeldure koop en sociale huur.

Ten behoeve van de woningbouw dient natuurcompensatie plaats te vinden. De aanleg hiervan is voorzien vanaf Q2 2026, de start van het bouwrijp maken van het gebied eind 2026. Vanaf 2027 zou dan gestart kunnen worden met de bouw van de woningen. Het omgevingsplan is echter nog niet vastgesteld. Tegen het besluit tot vaststelling staat beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Deze uitkomst kan leiden tot vertraging of planaanpassingen die het nu berekende exploitatieresultaat (€ 1.706.000 positief) beïnvloeden.

Programma 3 Bestuur en Organisatie

Algemene ontwikkelingen

Toekomst gemeentelijke belastingtaken: ontwikkeling Munitax en mogelijke overgang naar BSR

In december 2024 en april 2025 is uw raad geïnformeerd over het gezamenlijk onderzoek naar de toekomst van de gemeentelijke belastingtaken van de vijf Munitax-gemeenten: Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen. Dit onderzoek, uitgevoerd door Berenschot, richtte zich op een mogelijke beëindiging van de gemeenschappelijke regeling Munitax en de overgang van de belastingtaken naar Belasting Samenwerking Rivierenland (BSR).

De voorlopige onderzoeksresultaten laten zien dat een overstap naar BSR op termijn kan leiden tot een efficiëntere en minder kwetsbare uitvoering van de belastingtaken. Hoewel de overgang gepaard gaat met aanzienlijke eenmalige kosten, worden deze naar verwachting gecompenseerd door structureel lagere gemeentelijke bijdragen. Voorwaarde is wel een zorgvuldige voorbereiding.

De vijf betrokken colleges hebben op basis van deze analyse uitgesproken de intentie te hebben om per 1 januari 2027 toe te werken naar onderbrenging van de belastingtaken bij BSR. In het vervolgtraject staan kostenbeheersing, het beperken van risico's en het waarborgen van goede dienstverlening centraal. Er wordt rekening gehouden met een mogelijke tijdelijke achteruitgang in de dienstverlening tijdens de overgangperiode.

Vooruitlopend op besluitvorming in het najaar van 2025 zijn de volgende vervolgstappen in gang gezet:

- In april 2025 is een externe projectleider aangesteld om het vervolgtraject te begeleiden.
- In de periode mei–juni 2025 vinden onderhandelingen plaats over de desintegratiekosten met de gemeente Beuningen en de voorwaarden met BSR.
- Na de zomer 2025 vindt besluitvorming in de colleges en de gemeenteraden plaats over de voorgenomen overstap, gevolgd door de verdere voorbereiding van de overgang per 1 januari 2027.

De financiële vertaling van deze ontwikkeling vindt plaats als er een voorgenomen besluit wordt genomen door de vijf colleges en gemeenteraden. De eenmalige, incidentele kosten (het aandeel dat de gemeente Heumen daarin heeft) worden financieel gedekt door het aanwenden van onze algemene reserve en/of het begrotingssaldo (indien er ruimte in is).

Renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt

Voor het uitvoeren van investeringen heeft de gemeente financiële middelen nodig. Via externe financieringen voorziet de gemeente in haar financieringsbehoefte. Over de aangegane financieringen wordt een rentevergoeding betaald. Als de gemeente een lening moet afsluiten, worden de begrote rentelasten hierop aangepast binnen de P&C-cyclus. De rentelasten zijn het gevolg van omvang van de externe financieringen en het rentepercentage.

Rentepercentages op de kapitaalmarkt

In april 2025 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) haar depositorente met 0,25 procentpunt verlaagd naar 2,25%, de zevende verlaging sinds juni 2024. Deze beslissing is genomen tegen de achtergrond van toenemende economische onzekerheid, voornamelijk veroorzaakt door de handelsmaatregelen van de Verenigde Staten, waaronder nieuwe importtarieven op Europese goederen. De ECB streeft ernaar de eurozone-economie te ondersteunen en te stimuleren en de inflatie op het streefniveau van 2% te houden.

De Amerikaanse Federal Reserve (Fed) heeft haar beleidsrente gehandhaafd binnen de bandbreedte van 4,25% tot 4,50% en blijft voorzichtig in haar benadering, gezien de aanhoudende inflatiedruk en de economische onzekerheden, waaronder de impact van de Amerikaanse handelsmaatregelen op de wereldhandel. De Fed is gefocust op het beheersen van de inflatie en het handhaven van financiële stabiliteit.

Voor het uitvoeren van gemeentelijke investeringen zijn de bovengenoemde renteontwikkelingen binnen de ECB gunstig.

Omslagrente van de gemeente

Binnen het gemeentelijk financieel beleid bestaat regelmatig verwarring tussen de marktrente en de omslagrente. Hoewel beide betrekking hebben op rente, zijn het fundamenteel verschillende begrippen.

De marktrente is het rentepercentage dat de gemeente daadwerkelijk betaalt aan externe geldverstrekkers, zoals de BNG Bank, bij het aangaan van leningen. Deze rente is afhankelijk van externe (mondiale) marktomstandigheden en fluctueert met het economische klimaat.

De omslagrente daarentegen is een intern gehanteerd rentepercentage (in 2025 vastgesteld op 0,3%) waarmee de totale rentelasten van alle gemeentelijke leningen worden doorberekend aan de investeringsprojecten waarvoor deze leningen zijn aangegaan. Dit zorgt voor een eerlijke en systematische verdeling van rentelasten over de verschillende beleidsvelden.

Zo worden bijvoorbeeld de rentekosten evenredig toegerekend aan investeringen in het rioolstelsel, wegen, sportvoorzieningen, openbare verlichting en speeltoestellen. Deze methodiek maakt het mogelijk om de rentelasten zichtbaar te maken binnen het beleidsveld waar de investering is gerealiseerd, en draagt daarmee bij aan een transparante en kostentoerekenbare begroting.

Ontwikkelingen in het gemeentefonds

Tijdens het Overhedenoverleg van 16 april 2025 werd duidelijk dat het kabinet de financiële zorgen van gemeenten erkent en bereid is extra middelen beschikbaar te stellen, ondanks de schaarste aan rijksmiddelen. Deze toezegging volgde op intensieve gesprekken tussen het Rijk, de VNG en andere betrokken partijen. De VNG sprak van een “voorzichtig optimistisch” geluid, mede omdat het kabinet in het overleg bevestigde dat er substantiële toevoegingen aan het gemeentefonds zullen plaatsvinden. Ook werd erkend dat de financiële druk op gemeenten, met name rond jeugdzorg, niet houdbaar is. Momenteel is er nog geen duidelijkheid over de hoogte van een (eventuele) compensatie

De VNG benadrukte in haar reactie dat er hard is gewerkt aan deze uitkomst, samen met maatschappelijke partners en met brede steun van beide Kamers. Gemeenten hebben hierbij ook hun eigen verantwoordelijkheid genomen, door een deel van de bezuinigingen reeds zelf op te vangen. De dreiging van juridische stappen rond jeugdzorg – eerder nog uitgesproken door de VNG – is na dit overleg voorlopig van de baan. Er is momenteel geen sprake meer van een ‘ingebrekestelling’.

Op basis van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk zijn de gevolgen voor Nederlandse gemeenten in het jaar 2025 als volgt:

- Het Rijk compenseert de terugval van het gemeentefonds in 2026 met € 400 miljoen
- Het Rijk neemt vanaf 2025 de helft van het jeugdzorgtekort (€ 828 mln.) voor zijn rekening (op basis van het rapport van de Commissie van Ark), wat € 414 mln. extra voor gemeenten betekent.
- De inflatie valt in 2025 bijna 1% hoger uit dan in de miljoenennota in september 2024 werd voorzien. Dat leidt tot een hogere inflatievergoeding voor gemeenten (circa 400 mln.).

De Voorjaarsnota biedt gemeenten tijdelijk financiële verlichting, vooral in de eerste jaren, maar structurele zekerheid is er nog niet. De grootste druk ligt vanaf 2028 bij de jeugdzorg. Besparingen uit de Hervormingsagenda Jeugd worden uitgesteld tot 2028. Dan stijgt de taakstelling van € 1 mld naar € 1,5 mld. Voor veel gemeenten betekent dit nu uitstel, maar straks grotere bezuinigingsdruk. De taakstelling op de hervormingsagenda jeugd wordt 1.5 miljard.

Op enkele dossiers, zoals de compensatie voor eerder door gemeenten gemaakte jeugdzorguitgaven en de systematiek voor het voorkomen van onevenredige toekomstige kosten, is nog geen overeenstemming bereikt. Het kabinet heeft toegezegd hierover uiterlijk bij de besluitvorming in augustus duidelijkheid te verschaffen.

De eerstvolgende circulaire met de bijstellingen van het gemeentefonds komt de gemeente toe in de vorm van de meicirculaire 2025. De uitkomsten hiervan delen we met uw raad via een raadsinformatiebrief.

Participatieverordening

In 2025 wordt door de ambtelijke organisatie in samenspraak met onder andere de griffie en de raad gewerkt aan het opstellen van de participatieverordening op basis van de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Het college streeft ernaar om de participatieverordening en het bijhorende participatiebeleid voor 1 januari 2026 vast te stellen. De uitvoering van de participatieverordening kan aanvullende kosten met zich meebrengen. In de raad van 7 november 2024 is toegezegd om middelen te reserveren voor de uitvoering van de participatieverordening in de voorliggende Kadernota. De benodigde financiële middelen worden nog in beeld gebracht, maar hierbij kan onder andere worden gedacht aan middelen voor het reserveren van buurtcentra waar ambtenaren met bewoners in gesprek kunnen, de kosten van het aanschrijven van inwoners om tot brede en diverse klankbordgroepen te komen per voorliggend vraagstuk, het verzekeren van inclusieve toegankelijkheid, begeleidend informatiemateriaal en andere nog te verkennen extra kosten.

Personeel

Personele ontwikkelingen i.v.m. vertrek 4 ervaren medewerkers (pensioen) op sleutelposities binnen alle 3 de programma's geeft zorgen over de continuïteit van taken en vraagt in 2026 om creatieve oplossingen.

C. Versterken algemene reserve

In de Kadernota 2026–2029 is structureel ruimte opgenomen om de algemene reserve gefaseerd te versterken. Deze keuze sluit aan bij het uitgangspunt van de gemeente Heumen om te beschikken over een robuuste financiële buffer, die in verhouding staat tot de actuele risico's en toekomstige opgaven.

Op basis van de begrotingsdoorrekening wordt vanaf 2026 jaarlijks een bedrag toegevoegd aan de algemene reserve:

- in 2026 € 100.000,
- in 2027 € 200.000,
- vanaf 2028 structureel € 300.000 per jaar.

De gefaseerde storting heeft meerdere doelen:

- Het vergroten van de weerstandscapaciteit, passend bij de actuele risico-inventarisatie uit de P&C-cyclus;
- Het toewerken naar het vastgestelde minimumniveau van € 5 miljoen, conform de nota reserves en voorzieningen 2025;
- Het verbeteren van de solvabiliteitsratio, die volgens de laatste prognose daalt naar circa 14% in 2028, onder de signaleringswaarde van 20% zoals gehanteerd door provinciale toezichthouders;

Het realiseren van meer financiële wendbaarheid, zodat incidentele tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder directe impact op het voorzieningenniveau of het lokale lastenbeeld.

Deze stortingen zijn opgenomen als beleidsmatige ontwikkeling in het financieel beeld van de kadernota en zijn van invloed op de eindstand van het begrotingssaldo. Met het versterken van het eigen vermogen wordt invulling gegeven aan de aanbevelingen van zowel de accountant als de toezichthouder provincie Gelderland om het vrij besteedbare vermogen structureel op peil te brengen.

D. Inzet stelpost loon- en prijsstijgingen

Binnen de begroting is een stelpost opgenomen voor loon- en prijsstijgingen, bedoeld om de effecten van inflatie en cao-afspraken op de uitgavenkant van de gemeentebegroting op te vangen. Deze stelpost wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van ramingen van het CPB, circulaire van het gemeentefonds en de uitkomsten van cao-onderhandelingen binnen de decentrale overheid. De stelpost wordt programmabreed ingezet om prijsontwikkelingen en loonstijgingen te dekken.

Bijlage 1: Financieel-technische uitgangspunten

Algemeen

- Uitgangspunt is de programmabegroting 2025 met de daarop vastgestelde begrotingswijzigingen;
- Er wordt onderscheid gemaakt in een stijging voor personele kosten en een stijging voor prijzen;
- De meicirculaire is nog niet verschenen ten tijde van het versturen van de Kadernota 2026. Via een raadsinformatiebrief stellen wij uw raad op de hoogte van de uitkomsten voor bespreking van de kadernota;
- De gemeente hanteert voor de bepaling van de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds de methode met constante maatstaven;
- De gemeente raamt de algemene uitkering op basis van lopende prijzen. Een raming van de algemene uitkering op lopende prijzen betekent dat de verwachte uitkering uit het gemeentefonds wordt berekend op basis van de prijzen en economische omstandigheden die op dat moment gelden. In het geval van lopende prijzen wordt bij de raming van de Algemene uitkering rekening gehouden met een toename die bedoeld is als compensatie voor de prijsinflatie. Deze toekomstige extra financiële middelen worden geparkeerd in de stelpost prijsontwikkelingen.

Tabel met uitgangspunten

Onderdeel	Programmabegroting 2026
Personele kosten	CPB raming februari 2025
Leveringen goederen en diensten	CPB raming februari 2025
Huren, pachten, tarieven leges	CPB raming februari 2025
Verbonden partijen	Programmabegrotingen GR'-en
Algemene uitkering	Meicirculaire 2025
Afschrijvingen	Conform financiële verordening 2024
Rekenrente investeringen	0,3%
Rente bouwgrondexploitaties	Op basis van rentepercentage behorend bij de projectfinanciering

Personele kosten

Het Centraal Planbureau (CPB) geeft een prognose voor de ontwikkeling van de loonsommen. Deze bevat een aantal loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. De huidige cao Gemeenten/SGO loopt af op 1 april 2025. Op 17 april 2025 is een eindresultaat bereikt voor de periode 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. Het resultaat wordt definitief na de ledenraadplegingen en bekrachtiging door de afzonderlijke besturen. Naar verwachting zal dit plaatsvinden op 6 juni 2025 waarna de cao definitief is. De gemeente reserveert financiële middelen vooruitlopend op de komst van een nieuwe CAO. Afhankelijk van de uitkomsten van deze nieuwe CAO worden deze middelen dan ingezet als financiële dekking voor de personele lasten. Gemeenten krijgen via accres vanuit het gemeentefonds extra geld om deze loonstijgingen te compenseren.

CEP-raming CPB	2026	2027	2028	2029
Personele lasten	2%	5,1%	4,2%	4,5%

Prijsstijgingen (inflatie)

De kosten in de gemeente stijgen door inflatie. Het verwacht percentage is gebaseerd op het CEP (Centraal Economisch Plan) en het BBP (bruto binnenlands product). Gemeenten krijgen via accres vanuit het gemeentefonds extra geld om deze prijsstijgingen van de inkoop te compenseren. Deze prijsontwikkeling wordt niet automatisch doorberekend in de budgetten. In plaats van het automatisch doorberekenen, nemen wij een stelpost prijsontwikkelingen op die in de loop van de jaren aangewend kan worden.

	2026	2027	2028	2029
Prijs bbp	2,74%	2,52%	2,61%	2,50%

Investeringsen

Via de P&C cyclus autoriseert uw raad investeringskredieten. In de staat van investeringen worden alle lopende investeringen, de toekomstige vervangingsinvesteringen en de door uw raad geaccordeerde investeringen opgenomen. In deze Kadernota 2026 worden de investeringen gepresenteerd welke uw raad nog niet eerder heeft vastgesteld.

Afschrijvingen

De afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de financiële verordening 2024 van de gemeente Heumen. Als een investering niet voorkomt in de afschrijvingstabel, wordt deze in de geest van de tabel beoordeeld op basis van vergelijkbare investeringen.

Rekenrente investeringen

De gemeente investeert in allerlei projecten die meerdere jaren meegaan. Voor deze investeringen bestaat een financieringsbehoefte en daarvoor worden langlopende geldleningen afgesloten. De financiering van de investeringen gebeurt niet voor elke afzonderlijke investering maar wordt gezien vanuit de totale financieringsbehoefte die de gemeente heeft. De omslagrente bedraagt momenteel 0,3% . De omslagrente wordt berekend over de boekwaarde op 1 januari.

De rekenrente is iets anders dan de markrente. De rekenrente is de interne verrekening van de rentelasten over de taakvelden heen. Daardoor komen de rentelasten terecht op de plaats waarop deze betrekking hebben. De markrente is de rente die op de kapitaalmarkt wordt betaald bij het aangaan van financieringen.

Rekenrente bouwgrondexploitaties

Bij bouwgrondexploitaties wordt de methode van projectfinanciering gehanteerd. Dit betekent dat de financieringskosten specifiek worden toegerekend aan het betreffende project. Indien een gemeente geld leent voor bouwgrondexploitaties, moet de werkelijke rente op die lening worden toegerekend.

Bijlage 2: Impact Gemeenschappelijke regelingen

De verschillende GR'en hebben de conceptbegrotingen ingediend bij de deelnemende gemeenten. De gemeentelijke bijdrage gaat in de meeste gevallen omhoog. Vanuit de algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangen gemeenten van het Rijk een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen. De gevraagde stijging van de gemeentelijke bijdrage als gevolg van loon- en prijsontwikkeling wordt om die reden gedekt vanuit de stelpost die wij als gemeente hiervoor hebben. Dat betekent dat dit budgettair neutraal verloopt.

Totaal financieel effect bijstelling gemeenschappelijke regelingen (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
<i>DRAN - Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen</i>	-7	-16	-18	-40
<i>GGD</i>	15	1	1	1
<i>Groene Metropoolregio</i>	6	6	6	6
<i>MGR Nijmegen - Modulaire GR Rijk van Nijmegen</i>	-334	-381	-406	-315
<i>VRGZ - Veiligheidsregio Gelderland Zuid</i>	-58	-58	-74	-77
<i>ODRN</i>	-224	-224	-224	-224
<i>Munitax</i>	-145	-145	-145	-145
Totaal	-746	-816	-860	-794

Bijlage 3: Beleidswensen

Beleidswensen programma 1

Heronderzoeken participatiewet (uitbreiding formatie)

Het aantal inwoners dat een beroep doet op ondersteuning via de Participatiewet is de afgelopen jaren toegenomen. In het bijzonder vragen aanvragen van inwoners met een niet-westerse achtergrond meer tijd en zorgvuldigheid van inkomensconsulenten. Tegelijkertijd is in eerdere jaren door capaciteitsgebrek minder ruimte geweest voor het uitvoeren van heronderzoeken. Om als gemeente blijvend invulling te kunnen geven aan onze wettelijke taak en inwoners tijdig de ondersteuning te bieden die zij nodig hebben, is het noodzakelijk een inhaalslag te maken én de structurele formatie op orde te brengen. Met deze uitbreiding van de formatie (1,0 fte in 2026 en 2027 om de basis op orde te brengen, vervolgens 0,5 fte) kan de continuïteit van heronderzoeken worden gewaarborgd en kan adequaat worden ingespeeld op de stijgende instroom binnen het sociaal domein. Deze versterking draagt bij aan het bieden van rechtmatige ondersteuning, het voorkomen van terugvorderingen en het tijdig signaleren van wijzigingen in de levenssituatie van inwoners.

Synthese versterken maatschappelijk werk

Synthese is de welzijnsorganisatie die actief is binnen de gemeente Heumen. De gemeente heeft eerder besloten om al het welzijnswerk onder te brengen bij Synthese. Dit betekent dat Synthese verantwoordelijk is voor een breed scala aan welzijnsdiensten, waaronder jongerenwerk, ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers, en het bevorderen van sociale cohesie in de gemeenschap. Een belangrijk onderdeel van dit werk wordt vervuld door een maatschappelijk begeleider. Deze professional is een laagdrempelig aanspreekpunt voor inwoners die vragen hebben over welzijn, zorg, participatie of financiële zorgen. De maatschappelijk begeleider ondersteunt inwoners bij het vinden van passende hulp, begeleidt bij het contact met instanties en zorgt ervoor dat mensen niet tussen wal en schip raken. Daarmee vormt deze rol een essentiële schakel in het vroegtijdig signaleren van problemen en het versterken van de eigen kracht van inwoners.

Financieel overzicht beleidswensen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Heronderzoeken participatiewet	87	87	44	44
Synthese versterken maatschappelijk werk	158	158	158	158
<i>Totaal beleidswensen programma 1</i>	<i>245</i>	<i>245</i>	<i>202</i>	<i>202</i>

Investerings

Er zijn geen investeringen opgenomen in programma 1.

Beleidswensen programma 2

Aanhangwagens voor evenementen (investering)

De gemeente Heumen wil het voor inwoners eenvoudiger maken om zelf evenementen te organiseren. Door het beschikbaar stellen van een speciaal uitgeruste evenementenaanhanger met afzethekken en bebording, ondersteunen we initiatieven die bijdragen aan de sociale cohesie in wijken en dorpen. Deze voorziening past bij het streven om inwoners meer ruimte te geven voor eigen initiatieven, zoals ook uit de burgerpeiling naar voren kwam.

Omvormen speeltoestellen (investering)

Om kinderen ook de komende jaren een aantrekkelijke en veilige speelomgeving te kunnen bieden, wordt ingezet op de omvorming van bestaande speeltuinen. De aanpak is onderdeel van een toekomstig (nog op te stellen) meerjarenonderhoudsplan 2026-2030 waarin natuurlijke speelelementen centraal staan. Hiermee spelen we in op veranderende behoeften van kinderen en ouders en bevorderen we actief buitenspelen in de eigen leefomgeving. Dit sluit aan bij eerder genomen besluiten van het college om in te zetten op natuurlijk spelen en omvormen bestaande speeltuinen, zoals het vaststellen van het MOP speelvoorzieningen 2021-2025.

Realisatie van een kunstgrasveld in 2026 bij voetbalvereniging Overasseltse Boys (investering).

In aansluiting op de unaniem aangenomen motie van de gemeenteraad uit april 2024 wordt in 2026 gestart met de realisatie van een kunstgrasveld voor Overasseltse Boys. Dit sluit aan bij de behoefte van de vereniging om onder alle weersomstandigheden trainingen en wedstrijden door te laten gaan. De gemeente werkt hierbij met een investeringssubsidie op basis van het vastgestelde sportaccommodatiebeleid. Het investeringsbedrag is exclusief garantstelling.

Realisatie van een kunstgrasveld bij voetbalvereniging in 2027 bij SV Heumen (investering).

Ook SV Heumen heeft de wens uitgesproken voor de aanleg van een kunstgrasveld. Deze wens wordt in 2027 meegenomen in het gemeentelijk investeringsprogramma. Door de aanleg van dit veld blijft de continuïteit van de sportieve activiteiten op niveau, en wordt ingespeeld op de groeiende druk op de bestaande veldcapaciteit. Het traject zal verlopen volgens dezelfde systematiek als bij Overasseltse Boys. Het investeringsbedrag is exclusief garantstelling.

Financieel overzicht beleidswensen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Aanhangwagens voor evenementen (investering)	2	2	2	2
Omvormen speeltoestellen (investering)		3	3	3
Realisatie kunstgrasveld Overasseltse Boys (investering)		56	56	56
Realisatie kunstgrasveld SV Heumen (investering)			56	56
<i>Totaal beleidswensen programma 2</i>	<i>2</i>	<i>61</i>	<i>117</i>	<i>117</i>

Investeringsen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Aanhangwagens voor evenementen (investering uitgevoerd in 2025)	-	-	-	-
Omvormen speeltoestellen	40			
Realisatie kunstgrasveld Overasseltse Boys	860			
Realisatie kunstgrasveld SV Heumen		860		
<i>Totaal investeringen programma 2</i>	<i>900</i>	<i>860</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

De uit een investering voortvloeiende kapitaallast is opgenomen in de financiële tabel.

Beleidswensen programma 3

Informatiebeleidsplan: Doorontwikkeling en innovaties op AI en data-analyse

De doorontwikkeling van het informatiebeleid richt zich op het waarborgen van continuïteit, veiligheid en toegankelijkheid van informatievoorziening, met oog voor innovaties zoals AI en data-analyse. Daarmee verbeteren we de dienstverlening aan inwoners én versterken we de onderbouwing van beleid. Deze investeringen sluiten aan bij wettelijke verplichtingen en dragen bij aan een moderne en wendbare gemeentelijke organisatie.

Het organiseren van gemeenteraadsverkiezingen

In 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. De voorbereiding en uitvoering hiervan zijn een wettelijke taak, essentieel voor het functioneren van onze lokale democratie. De verkiezingen markeren het begin van een nieuwe bestuursperiode, waarin opnieuw keuzes worden gemaakt over de toekomst van Heumen. Een zorgvuldige organisatie is dan ook een vanzelfsprekend uitgangspunt.

Financieel overzicht beleidswensen

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Informatiebeleidsplan: Doorontwikkeling en innovaties op AI en data-analyse	50			
Informatiebeleidsplan: Doorontwikkeling en innovaties op AI en data-analyse (structurele beheerskosten)	10	10	10	10
Het organiseren van gemeenteraadsverkiezingen	10			
<i>Totaal beleidswensen programma 3</i>	<i>70</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>10</i>

Investeringen

Er zijn geen investeringen opgenomen in programma 3.